

చందమామ

పిల్లల మాసపత్రిక

1ST NOV. '47

6
2-5

ANDAMAMA

Christmas Eve, '17

Photo by Dorothy Farnsworth

Children's Museum, Boston

చంద్రమౌమి

(సమీక్షించిన సంచిక ప్రచారము)

1. పేద	1,204	13. ముసల	509
పేదలకు పేద	709	14. ముసలకు	509
2. పేద	1,200	15. పేదకు	409
పేద	209	16. పేదకు	309
3. పేదకు	109	17. పేదకు/పేదకు	209
పేదకు	109	18. పేదకు	109
పేదకు	109	19. పేదకు	109
4. పేదకు	1,204	20. పేదకు	109
పేదకు	209	21. పేదకు	109
5. పేదకు	109	22. పేదకు	109
6. పేదకు	109	23. పేదకు	109
7. పేదకు	109	24. పేదకు	109
పేదకు	109	25. పేదకు	109
8. పేదకు	109	26. పేదకు	109
పేదకు	109	27. పేదకు	109
9. పేదకు	109	పేదకు/పేదకు	109
పేదకు	109	పేదకు/పేదకు	109
10. పేదకు	109	11. పేదకు	109
పేదకు	109	మొత్తం పేదకు	1,204
11. పేదకు	109		
పేదకు	109		
12. పేదకు	109		

WE
WANT
STAR OF
INDIA!
PENCILS

For Work
On The 1st

AVAILABLE FROM ALL DEALERS

MADRAS PENCIL FACTORY - MADRAS

మదరాస్ పెన్సిల్ ఫ్యాక్టరీ :: మదరాస్

దేంద్ర

మూలము

విశ్వంశు మోహనరాజు

పుట 1

11 నవంబరు 1947

పుట 5

ప్రావేశము :

మీ దీనివశమిదిగ వచ్చితిని. నీవనితి మీకు నాంతుత్తం
మందుగలో నిద్రాయశించెతి. మీరొచ్చితిమి, తీరివశ
త మూల ముచ్చటగా మీ పంతుగతి. దీనివశనాదు మీరు
తీరివలు తచ్చుకారు; మందురొమారు తలస్తాడు. ఎంతో
తల్లవంతో తాత్తి దొచ్చుటలందా తలమీకతారు;
వచ్చుకారు.

కవి, త లక్ష్మీరాజు మీరు ఎంత ముచ్చు తచ్చుకారు
మీలో ఎచ్చిదా మూలందా? తచ్చు తలమ తలమీక,
లక్షివశంగా తల తలమ వచ్చుకారు. మీరు తచ్చుకారు
నామగమచ్చిదా మీదొచ్చుకారు తలమచ్చి నామ తచ్చుకారు
నీవనితి ఎంతో నీవాయవశతారు. నీవచ్చుతి, నీవచ్చు, కవి!

நா. பஞ்சவர்ணம்

www.mca.com

[illegible][illegible]

ಕುಲಕರ್ಣಿಗಳಾದವರಿಗೆ ಮೇಲೆ
ವರೆ ಮಾಡಿದ ಮೂಲೆ ಕಡಲ ತೀರ
ತುರ್ತುಗಾತ್ರ, ಅದರ - 4ನೇ
ಮೂಲೆ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ
ಗೋಪುರವು ಗೋಪುರವು
ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ
ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ
ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ
ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ

ఈ కృత్యాలు మూడువేల
 పాదములు, వీరి వేద
 లకు మూల కృత్యాలు అం
 దేన, మూడువేల కృత్యముల
 వేల అమరముల నుండు. వీ
 రులవేల మూడువేల అం
 దేన అందే మూడువేల. మూ
 న్ముల అమరములను కృత్యము
 లుండు. వేదము నామము
 కృత్యాలు. మూడువేల కృత్య
 లుండు, మూడువేల కృత్య
 లుండు. మూడువేల కృత్య
 లుండు.

~~~~~

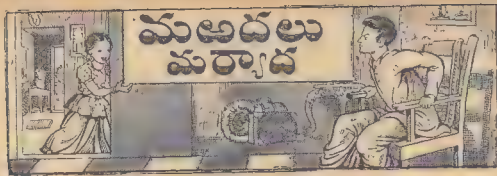

విద్యావేదావేద రోగిని మోక్షము
 నిమిత్తము. విద్యార్థులనుండి ప్రాప్త
 వాని 4. శా. స్వర్ణవశిష్టాదుల ప్రార్థన
 తమ. అప్పుడు స్వర్ణము నిర్వహణతో
 విద్యా. గమ్యమునుండి వచ్చి వచ్చి
 ముందు. విద్యార్థులను మోక్షము.

[illegible]

పరమ పర్యవేక్షకుడు చాలా చాకచక్యంతో
 రహస్యమైన పరిశోధనలతో యుద్ధం
 చేసింది. ఆతర్వాత కృష్ణమణిపర్వతంతో
 పోరాడి తన పరిజేతాను. ఆనాడు
 పశువులు, అనుచరులతో ఆ పశువుల పరక
 పశువుల ముఠా ఆనాడు రోకరెత్తా దీక్ష
 వాడు కాంచీ పు.క.పశువుల ముఠా
 అయింది. కాంచీపండ్ల ముఠా అయింది
 ముఠా అయింది. కాంచీపండ్ల ముఠా

అక్కతోడా నీవు బండెక్కి వస్తే
ఆనంద పొతుంది అందఱికి బావ!

మొలక నవ్వుల నిన్ను పలకరిస్తాను
అమ్మ నాన్నా నిన్ను అదరిస్తారు
చుట్టపక్కాలు నిను చూడవస్తారు
మేలైన వాడవని మెచ్చుకుంటారు.

అక్కను నీవెంట కొనిరాక బావ
బిక్కుబిక్కుమంటు ఒక్కడవు వస్తే,
చిత్తమెల్లాదోయి క్షేమంబు అడుగ
మనసు పుట్టాదోయి మర్యాదచేయ!

అక్కనుంచేగద బావ చుట్టంబు
ఆళ్లనుంచేగద తిరుగలి చుట్టంబు
అన్నసామెత మనలో ఉన్నదంచూను
ఎఱుగవోయీ నీవు వెట్టి హూబావ!

క మ ప ర్తి ప ర ల క్ష మ్మ

మా మ య్య

మామ య్యెంతో సుంచడే
 మాటాడిస్తే నుంచడే.
 నేట్లో నాలుక లేకున్నా!
 నూటికి నర్దా రై నాడే.
 ఊరూపేరూ లేకున్నా!
 ఉండిలే దిగ్గమింగాడే.
 అట్టేపిలుపే లేకున్నా!
 అంగలు పంగలు వేస్తాడే.
 గారికి కొట్టుకు పోతున్నా!
 గప్పి లూరక కొడతాడే.

పని పాటుంటే మామయ్యా !
ప్రాలు మాలెడ వేమయ్యా !
తండీ తమ్ములకుం శుద్ధి,
గండు పిల్లి లా గొస్తావే!
చెయ్యని పెట్టుని అయ్యలకే,
రెయ్యల మీసల గావాలె!
కావలసి నపని చేయాలె,
కడుపు కింత తిని తిరగాలె!
మంచీ చెడ్డలు తెలియాలె,
మా రాజును పేరుండాలె!

—విటకూరి రవీంద్రం

ఎవడు లోకువంటే చందరామయ్య లోకువన్నట్టయింది నావని. నాకు సరిగా బుద్ధితెలియరమునుపే మా వాళ్ళు నన్ను మొద్దుపెడవకేంద రూపిపరిచారు. మా చుట్టూ ప్రక్కలవాళ్ళూ, బంధువులూ, స్నేహితులూ, నా మేల్మొహా, తోటివిద్యార్థులూ అందరూ నన్ను చందరాముడనే పిలిచి, చందరాముణ్ణి చూసినట్టేచూశారు.

మొదట్లో నేనుచూడ అందరిమీటా నమ్మాను. నిజంగానే నేను చిందిపెడవ ననుకున్నాను. అందరికీ లోకువగా పడి ఉన్నాను. అందరిపడులూ చేశాను. కాని నన్ను గురించి అందరూ అనేది విజంకాదని నాకు క్రమక్రమంగా రుజువు రాసాగింది. వాళ్ళ మాటలు అల్లవమని వాళ్ళనోటనే పరికించాలని బుద్ధిబుట్టింది. ప్రపంచంమీద తింగిబడ్డాను. నామీద రాక్షసం చేసినవాళ్ళని తన్నాను. నన్ను మోసంచేసినవాళ్ళని పరాధవించాను. గోపిగాని, కిష్టపిగాని, బృంగారం

మేష్టాదుగాని నన్ను గురించి వెనకటిలాగా ఆనుకోవలసిన అవసరంలేదు.

ఒకచిత్రం గమనించారా: ప్రపంచం ఒకణ్ణివట్టుకుని "చంద, మొద్దు," అని సుంధంగానే అంటుందిగాని, తెలివిగల వాడుంటే వాడి తెలివికేటలు చప్పున గ్రహించలేదు. మనవాళ్ళే చూరపు మనుషులు గొప్పవాడనేచాకా మనం వాడి గొప్పతనం తెలుసుకోం. ప్రపంచం కన్న "మొద్దు" ఎవరూ ఉండరని నా అభిప్రాయం. నేను క్లాసులు పాసవు తూనే ఉన్నాను. నాకు క్లాసులో పట్టు మార్కులు కూడా వచ్చాయి. కాని నన్నందరూ ఇంకా చందరాముడనే పిలుస్తున్నారు. హాకన చేస్తున్నారు. నా మీదికి బంటిరాతిమీదవస్తూనే ఉన్నారు. నేను నాలుగో క్లాసు పాసయి అయిదో క్లాసులోకి వచ్చిన కొత్తరో ఒక తమాషా జరిగింది. నన్ను గురించి సాటి విద్యార్థులు అభిప్రాయం మార్పు

చందరామయ్య చందరామయ్య చందరామయ్య చందరామయ్య చందరామయ్య చందరామయ్య చందరామయ్య చందరామయ్య చందరామయ్య చందరామయ్య

కునెటుందుకు ఇది మంచి అవకాశం.

మా స్కూలు తెరిచిన కొత్తలో మా పూర్వో ఒక ఎగ్జిబిషను పెట్టారు. ఎక్కడలేని షాపులూ వచ్చాయి. ఊళ్లో ఉన్నవాళ్లందరూ తిరవాకు పోయి నటుగా వేసుకలు చూడబోయారు. ఎన్నడూ కని ఎనిని వస్తువులన్నీ కొనుక్కు రాసాగారు. నాక్కూడా ఏదైనా కొంటామనిపించింది; కాని టూపామో, రెంట్ లేకీందా కొన తూని కేముంటుంది ?

ఉన్న షాపులు చూసి ఆయినా పురోషితామని నేనూ ఒకరిద్దరు స్నేహితులూకలిసిఎగ్జిబిషనుకుజయలు దేచాం. షాపులన్నీ చూస్తూ వెళ్లాం. అక్కడ ఒకషాపులో ఒక మంచి చాకు కనిపించింది. దాని పీడి ఎంతో అందంగా ఉంది. దానిలో చాకు కాక ఒక ముల్లూ, ఒక చిరదాలుతీసే మరా, మర మేకులు బిగించే స్కూర్తైవరూ ఉన్నాయి. చూడగానే ఆచాకు కొనుక్కో బుద్ధిపుట్టింది. కాని ఏంచెయ్యను? దాని పీడింత అని అడిగితే షాపువాడు, "కాదుచాక! రూపాయిన్నర! కాన బిస్తే కొనుక్కో! ఇటువంటి చాకులు ఇతను లెప్పించాను. ఇదొక్కటైంది."

అని నన్ను పెర్రెత్తించాడు. నా వెంట వచ్చిన నాగభూషణం చేబులోనుంచి రూపాయిన్నరతీసి ఆచాకు కొన్నాడు.

"ఏదిరా? నన్నొకసారి చూచినీ," అని నాగభూషణం వగ్గిర చాకు తీసు కుని ఎంతో ఆనందంతో దాన్ని పరీ షించ సాగాను. చివరకు చాకి చాచి చాచి కిస్తూ, "నాదగ్గిర రబ్బుల్లేవుగాని ఉంచేతవ్వక కొనిఉండును," అన్నాను.

నేనెంత అంటుంకగా నా వెంట ఉన్న మరో కుర్రవాడు రహస్యంగా, "లెక్కం చేస్తారు," అన్నాడు. నేను తం ఎత్తి చూసేసరికి మా పక్కగా

రెక్కంపేష్టారు పోతున్నారు. ఆయన మాతేసి చూసి నవ్వాడు. నామాటలు ఆయనకు వినవడి ఉండాలి.

ఆరోజు బడిలో నాగభూషణం తన కొర్రచాకును పిల్లలందరినీ చూపించాడు. దానితో అందరినీ పెనసళ్ళు చెక్కుకోనిచ్చాడు. ఆ సాయంత్రం బడి వదిలి నేను ఇంటికి పోతుండగా బడి నాకడు నావెంట వచ్చి నా చేతికి ఒక అందమైన పాతెట్టు ఇచ్చాడు. ఇంటికి పోయి విప్పదీసి చూతునుగదా, నాగభూషణం కొన్నటువంటి చాకే. అయితే దీని పిరిమీద నా పేరు వీడి అక్షరా అన్నాయి. "రెక్కల్లో ఫస్టుమార్కు తెచ్చుకున్నాడవు," అని లోపం చీటి పెట్టిఉంచి, నా నెంకోను పంచెప్పను :

మర్నాడు పెండ్లిలాదే బడికి వెళ్ళి బ్లాసులో కూచున్నాను. నా కొర్ర చాకు తీసి పెనసలు ముక్కు చెక్కుకుంటుండగా నాగభూషణం వచ్చాడు. నాచేతిలో చాకు చూస్తూనే అమాంతం మీదపడి లాక్కోబోయినాడు. నేను వాణ్ణి లోపేసి దాడు మడిచి రేటులో పెట్టుకుని, "ఏమిటి నీ ఉద్దేశం ?" అన్నాను.

"నా చాకు నువ్వే కాకేలావు. నాది పోయింది. అంతటా వెతికాను. దొరక లేదు. నాది దొంగిలించావు. లేకపోతే నీ రెక్కడిది?" అన్నాడు నాగభూషణం.

"ఇది నాకు బహుమానం. నీది పారేసుకుంటే దానికి నన్నేం చెయ్యమంటావు?" అన్నాను.

నాగభూషణం నన్ను నానా మాటలు అని మీనపడ్డాడు. ఇద్దరమూ చచ్చేటట్టు తన్నుకున్నాము. ఇది చూసి హెచ్చాష్టరుగాడు మమ్మల్నిద్దర్నీ పిలిపించాడు. ఆయన ఎదట నాగభూషణం నన్ను దొంగగా నిరూపించాడు. నేను కూడా నిజమే చెప్పాను.

అంతా విని హెచ్చాష్టరుగాడు. "ఇది రాముడి చాకే. కిందికేడు రెక్కల్లో ఫస్టుమార్కు తెచ్చుకున్నాడవుకు రెక్కల మేష్టరుగాడు వాడికి బహుమానం ఇచ్చారు. నీ చాకు నువ్వు స్వగ్రాంథులో పారేసుకున్నావు. నాకడు తెచ్చి నా కిచ్చాడు. వుచ్చుకో. ఎప్పుడూ లొందర పడి ఇంకొకరిపేద దొంగరినం అంట గట్టకు," అని నాగభూషణానికి బుద్ధి చెప్పారు.

చందమామ

దేశికా కాలకేవి.

నిలాల నిగిలో దెలియాడెవు
మబ్బుల్ని చాటున నూటుచునుగివు
తళుకు చుక్కలతో రరలివచ్చెవు
చందమామా నీదు అందమేమందు.

కలవలు నినుజుచి కిలకిల నవ్వు
మాపాప నినుజుచి మాటలు వలుకు
కవులెల్ల నినుజుచి కలుతలెల్లెరు
భావగీతంబాడు భావ నినుజుచి.

ప్రతిదెం రుగిచ్చ ప్రతిదెం పెంగిచ్చ
వదియారు కళలతో పరిధవెల్లెవు
అందాలు చిందెవు వో చందమామ.
అనంద మిచ్చావు వో చందమామ.

బారిక ల్పిమిద పాటలు పాడ
బాలురు పిపైన పద్యాలు వ్రాయ
తరుగక నీ కీర్తి కరము పెంపొంద
చందమామా నిన్ను చదివాము మేము.

చందమామ పోటీవ్యాసం

అగస్త్యుని పోటీవ్యాసంలో రెండవ విభా
గముపొందిన "గంగులు కద" అనే కథ ఈ
వారికలో వేగాము. దీన్ని వ్రాసింది బొక్క
ప్రవక్తురమారి, దుర్గాద.

మూడవ విభాగము "మా జాతి" అనే
కల్పనకథకు యిచ్చాము. దీన్ని వ్రాసింది చిన్న
మాణిమ. ఈ కథ విచ్చేసెం ప్రచురిస్తాము.

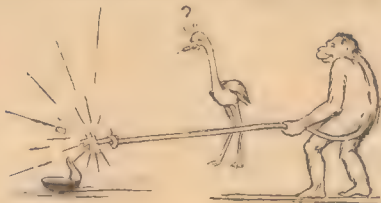
పదాలు జవాబు

దే	స	స	పం	తు		కీ
	గ	చి	ట		వే	లు
లం		గ		నా	య	గు
గీ	త				క	ప్ర
రా	ని	ది		తా		మే
ర	చి		గ	చ	బి	
ము		పా	ద	ర	స	మే

21 పేజీలోని పొడుపుపద్యములకు

జవాబులు

1. అనాపకాయ
2. విద్యువ
3. మొగలిపొత్తి
4. కోడిపుంజ

కోతి కొంగా టపాకాయకాల్చే మంచెపేదకున్నై
కోతి జాగర్తగా తోకను పువ్వుపల్లికివచ్చి కార్చింది.

కొంగకూడా ముక్కుతో పువ్వుపల్లి పట్టుకునికార్చింది.
ఇంతేమంది, కాపేదట్లో కళ్ళట్లోకి పొగపోయింది; నారిర చుర్రుమంది.

'నేను వద్దాలాన్ని. నేను మంచిదాన్నా, పోవచ్చు. జామిదార్లు, సీతాలపు వల్ల
 కాదా?' అంది. 'అయ్యో! నీవు మంచి
 దానవమ్మా! నీవు లేకపోతే సీతలేవు. అంది తల్లి. వెంటనే మూడు కాలాలు
 నీరు లేకపోతే మేం బతకడం ఎలాగ! ఒక్కమామ ప్రత్యక్షమై 'నీవు
 చెడుపులు నిండుతాయి. నీవల్లే వంటలు మాటలాడితే మాటివ్యాలు రాలాయి.
 వచ్చితే నవరత్నాలు రాలాయి' అని
 అంది తల్లి. వధాకాలం పెళ్లిపోయింది. దీనిని ఆవిడ ఆడబుద్ధులదానే
 ఆవిడను తనుకొనివెళ్ళి కొడుకుయింటి
 దగ్గర విగవెట్టాయి. తెల్లవారిగానే
 కొడుకూ, కోడలు వాటిల్లోకి

కీతరాలవచ్చి 'అమ్మా! నేను కీత
 కాలాన్ని: నేను మంచిదాన్నా, కాదా?'
 అంది. 'అయ్యో! నీవు మంచి దాన
 వమ్మా! నీ కాలంలో హాయిగా నిద్దర

వచ్చి ఈ విషయమూ చి నిర్భయ
 పోయారు. 'ఎలావచ్చాడు అత్త
 య్యా!' అంటూ ప్రేమపన్న
 దానిలా అడిగింది కోడలు ఏదో
 మాట్లాడింది అత్త; మాటివ్యాలు
 రాలాయి. కోడలు ఆశ్చర్యపడి
 మాటివ్యాలు ఏడుకుంటూండే
 అత్త నవ్వింది. నవరత్నాలు
 రాలాయి. ఇంకా ఆశ్చర్య
 పడింది కోడలు. అప్పట్నుండి
 అత్తగార్ని కొద్దిగా గౌరవించేది.

* * * * *

జాతకమునకును అనుగుణమునకును ○ జాతకమునకును అనుగుణమునకును
కాని అట్లు పదాలను వ్రాసుకుంది ముందేగీతా చాలావూ పెరిగిపోయి,
కొనిరి. 'తాతలే అమ్మలు, మాతే పో! పో!' అంది. వేసవికాలం
వ్యాధి, మా అమ్మ నోటినుండిరాక వెళ్లిపోయింది.

అత్త నోటినుండి రాత్తున్నాడు. మా వద్దాకాలవచ్చి 'అమ్మా! నేను మంచి
అమ్మనుడిగా ఇలాచెయ్యాలి' అను చాస్తేనా?' అంది 'ఓ! ఓ! పెళ్ళవ
కుంది. పెళ్ళవే మొన్నటిది తన కాలం. వచ్చాడు వచ్చుమంటే వదలవ్వ.
అర్థినహాదా అర్థివిలో ఒదిలేసి జాడు, బుద్ధుడు మొదలకేనా అంది.
రమ్మంది. నరేంద్రుడు బ్రాహ్మణు. ఓ! ఓ! వెదదామంటే లేదు.' అంది
అరాత్రి పోవాలయక అత్త, అల్లుడు, అత్త.
అతనికి వెళ్ళాడు. తన తల్లివి వద్దాకాలం పెళ్ళి పోయింది.

పదిలేనినోటనే అత్తనువదిరి
అల్లుడు ఇంటికే వెళ్ళాడు. అత్త
గారు ఓ చెట్టుక్రింద నూర్చుంది.

కొంత వేసయాక వేసవి
కాలంవచ్చి 'అమ్మా! నేను వేసవి
చాలాన్ని. మంచి చాస్తేనా?'
అంది. అనగానే. 'చాల్లే! నీమంచి
చెప్పక్కర్లేదు, పెళ్ళవమంచి. ఎం
దిలు తెగరాస్తాయి. ఈ చెవి
గాడువు అదెవరి కొడుకుంది.

జాతకమునకును అనుగుణమునకును

శ్రీరామమధ్య 'నేను చందీవాణ్ణేనా?' అంటే గుడిమోచి వచ్చినదామని అంది. 'ఛీ! ఛీ! ముందామంచి. నీమనో చెప్పా. చెప్పింది. మరహా నవ్వు. ఇంకా పాపం పోతుంది. అట్లే మోసం చేసింది. అంతే కాదు. పో. పో' అంది అక్క.

[illegible]

అదేమిటి గానీ మరొక విధిని చూడు.
దానిని నే నేమిటి గానీ చేశాను.
అమెరికన్ దేశము నుండి వచ్చితి.
అలా వెళ్ళితిమి నీ దేశము వచ్చితిమి.
రాత్రినామ. నీ దేశమునకు వచ్చితి.
అయినను నీ దేశమునకు వచ్చితి.
గిన్న నుండి వచ్చితి. నీ దేశము
కుండి కోడలు. 'మా అమ్మనోరు
మంచిది రాత్రినామ. వచ్చితి
పాపం.

అంతే పురాణము పాఠాన్ని
 పురాణమున నున్న వానిలో మా
 నాన్న చెప్పినట్లు చేసితిమి మౌనము.
 ఎప్పుడూ పాఠాన్ని అధ్యయనము
 చేస్తున్నట్లుగా, అభ్యయనముగా—

ఉందాలోయ్ ఉందాలోయ్

పి. భానుమతి

పిలింకు పాట
పిల్లలకు ఆట
రాజుకు కోట
ఉందాలోయ్ ఉందాలోయ్.

అత్తకు నేరు
దేవుడికి తేరు
స్వారుకు కారు
ఉందాలోయ్ ఉందాలోయ్.

స్నేహితి తేర
కత్తికి ఒర
చేపకు ఎర
ఉందాలోయ్ ఉందాలోయ్.

యింటికి అమ్మ
నిమ్మకి చెమ్మ
కొలుపుకు బొమ్మ
ఉందాలోయ్ ఉందాలోయ్.

తలుపుకు గది
దేవుడికి గుడి
అవ్వకు మడి
ఉందాలోయ్ ఉందాలోయ్.

జూదరికి పేక
గొడ్డకి పాక
గాంధీకి మేక
ఉందాలోయ్ ఉందాలోయ్.

జరవలకు పాగాకూ
అండ్రులకు గోగాకూ
మళ్ళయాళులకు తేయాకూ
ఉందాలోయ్ ఉందాలోయ్.

హౌసువు పచ్చములు

★

పైని పెచ్చుదీసి భకింప మధురంబు
కాయమెల్లి ముంపు గల్గింపఁజేయఁ.
కాయమెల్లిమాయ కనపించు మెక్కిలు
ఇందు భావమేమి, చందమామ?

—పూడిపెద్ది వత్సనారాయణ, బరంజురం.

★

ఇన్నచోట నిలిచి యుంటు దాదలకును
మనలనెక్కి యెప్పుడు బయటకును;
నామకాళ్ళను రెండే, నీ నికాళ్ళను రెండే
నన్ను దెలిసికొనుము చందమామ.

—ఆర్. ఆనందరావు, కడప.

★

వచ్చన్ని పెట్టెలో విచ్చుకోనుంది
వచ్చుకో బోలేను గుచ్చుకుంటుంది
ఎంత గుచ్చుకున్నా విమృశగాని
అచ్చుకొందు రదమె రెచ్చు మామయ్య?

—కం. లక్ష్మీనారాయణ, కాపేళ్ళరం.

★

దాదలపాదల గుచ్చు, బాంకదాదల గుచ్చు
గుచ్చుకోకి మెచ్చు, వచ్చుగుచ్చునే అచ్చు
రాజులపాదల రచ్చు, రాత్రెలలిపె రచ్చు
మర్ననై గుచ్చు, నూకలురనే రచ్చు.

—వచ్చిపుణసు అప్పారావు, చిక్కా-ం.

(జనాబులు ఈ పంచికలోనే ఉన్నవి)

ద బ్బి చ్చి

అనగా అనగా ఒకడొక్కో మిరాయి వట్టుకెల్లాడు,"అని అబ్బాయిగదగదా రాజు ఒక అబ్బాయి. చాలా తెలి ఫిర్యాదుచేశాడు. "ఎవడు గారి బట్టలు వేసుకుని వెళ్లి వయినవాడు. ఒకరోజున పట్టుకెల్లారు?"అని రాజుగా పోయాడు.

ఎక్కడికో వెళుతూ, రడిగారు. "దబ్బిచ్చే పట్టు చాకలికి మిరాయిలేదు. దోవలో మిరాయి అంగడి కెల్లాడు," అని చెప్పాడు గుడ్డల మూట కూడా కనబడితే, బుద్ధెడు మిరాయి అరువేరినుకొని, ఎనేమేడు పోయింది. వాడు వెళ్లి రాజు కోమటి, "ఇకనే? వద!" అన్నాడు రాజుగారు.

"దబ్బిచ్చి" అనిచెప్పి మళ్ళీ వస్తానని మిరాయి తింటూ ఇంకోడొరు వెళ్లిపోయాడు.

కోమటి అరనికోసం చాలా సేపుచూసి అబ్బయకు రాజుగారికో, "దబ్బిచ్చి

ఈరోజుగా మనఅబ్బాయికి చాకలి రాజుగారి చాకలి కనపడ్దాడు.

"దొరికెదట మిరాయి పందిపెడుతున్నారు. నే

తెచ్చుకొన్నాను, వెళ్లి నుపు గారి దగ్గర. "నిన్నమచ్చా కూడా తెచ్చుకో. నీమూట న్నం నా గుడ్డలమూట నేచూస్తాను. నాపేరు నిన్న ఎత్తుకెల్లాడు,"అని ఫిర్యాదు మర్యాన్నం," అని చాక చేశాడు.

రితో చెప్పాడు అబ్బాయి. "నిన్నమచ్చాన్నం ఎత్తు చాకలి వడగెత్తు కెల్లాడు, కెళ్లలే ఇప్పుడు చెయ్యకు

ఎ. అనమాయ. రాజులు.

పక్షు - నాలుక

ఒకరోజున చుర్రెలపై నాలుకకి వెళ్ళి
నీల పూవచ్చింది. అది చుర్రెలపై, ముం
అని ముంకరమైన వజ్రలపై చుర్రెలపై
నీల పూవచ్చింది. అది చుర్రెలపై ఎప్పుడు
కోమలపై అప్పుడు చుర్రెలపై పడినది
అనిచింది! భయపడిన నాలుక చుర్రెల
ప్రార్థించింది.

"మరియులా! మిగతామత్తము చుర్రెలపై, మీరెవరి
రెండురెండు, ముంకరమైన నాలుకలో మిగతా ముంకరమైన, చుర్రెల
మిగతా ముంకరమైన, నాలుకలో ముంకరమైన, చుర్రెలపై
ప్రార్థించింది." అని ప్రార్థించింది.

మరియు చుర్రెలపై ముంకరమైన నాలుకలో ముంకరమైన, చుర్రెల
మిగతా ముంకరమైన, నాలుకలో ముంకరమైన, చుర్రెలపై
ప్రార్థించింది. అని ప్రార్థించింది.

"అయ్యో! నాలుకగా! మీరిలా పరికరం అయ్యే, మీరు అప్పు
చుర్రెలపై ముంకరమైన, నాలుకలో ముంకరమైన, చుర్రెలపై
ప్రార్థించింది. అని ప్రార్థించింది.

దాంతో తనకత్తి ఇంతా అని అప్పు
చుర్రెలపై నాలుకలో ముంకరమైన, చుర్రెలపై
ప్రార్థించింది. అని ప్రార్థించింది.

అనగా అనగా టెంబోలో ఒక వస్త్రాదు
పుండేవాడు. యింకో టెంబోలో ఇంకో
వస్త్రాదు పుండేవాడు. వారిరువురూ ఓ
గ్రామములో నిలుచుకున్నారు. వక
వస్త్రాదు టెంబో వస్త్రాదుతో అన్నారు
కదా "నీవు నాతో కలిసికి వచ్చెదవా
లేక నీ కాలితోదా తీసెదవా" అని.

టెంబో వాడు యేమన్నాడంటే
"నేను లొండర పనిచేసే పెట్టాన్నాను;
ఇప్పుడు వీలుకాదు. 'తలానాలోతానా
కలుసుకుంటామంటే నేను వస్తాను'
అన్నాను. 'తలెని వలల గ్రామము
వరకు తెలుసుకుని వెళ్లిపోయినాడు.

కొంతకాలమువకు వాళ్ళ అనుకున్న
ప్రకారము గదిపురోజు వచ్చినది.
వకవస్త్రాదు యింటివద్ద వారలో "ఏమే,
నాకోసరము వక వస్త్రాదు వస్తాడు.
వాకితో యేమని చెప్పావంటే 'తలానా
గ్రామములో వివరములున్న పట్టణం
కువలెవున్నది. వట్టెము పనిచేసేవా
అక్కడ గలవారితో సమయంలో
పంపిరియ్యటకు వెళ్ళినాడు' అని
చెప్ప"మని అయిబడినాడు.

టెంబోవస్త్రాదు యింటివద్ద వార
లో అన్నాడుగదా "ఏమే, నాకోసరము
వక వస్త్రాదు వస్తాడు. 'తలానా
గ్రామములో ఉన్న చిల్లిపడి వీధుని
లొందుంతి వర్షవరకుచూ దున్న
దట. వర్షం వసరునా ఎల్లదీమల
చర్మములో చూటుకెట్టుటకు వెళ్ళినా
దనిచెప్ప"మని బయలుదేరినాడు.

౧౦

ఈవిధంగా భార్యలతోచెప్పి ఒడులుదేసిన వాల్మీకి పొరపాటున దారిలో కలుసుకున్నారు. ఇక్కడినే కుప్తిపడ్డ మంత్రి రెండవారు “అక్కడ మన పోట్లాట చూచేవారు ఎవరూలేరు. గెలుపు ఎవరిదియనది చెప్పేవారు లేరు. అతిన వడే గ్రామము వెళ్లెడి” మంటుంది నా అదోవనే ఓ ముసలమ్మ పొలములో ఉన్న మనమడికి యేడుకుంబలలో అన్నము వగయిరాలు పెట్టుకుని యేడుకుంబల దొంగరిగా నెత్తిన పెట్టుకుని వెళుతూఉన్నది. ఎస్తాడులు ఆ ముసలమ్మను పిలిచి “అవ్వా మేమిద్దరము పోట్లాడుకుంటాము. ఎవరు గెలిచినది, ఎవరు వోడినది చెప్ప”మన్నారు. ఆ ముసలమ్మ యేమన్నదంటే “మీ పోట్లాట చూస్తూవుంటే పొలములో ఏడుగులను కొట్టాన్న నా మనమడు

నా కోసరము యెదురుచూస్తూ ఉంటాడు. వాడికి అన్నము వట్టుతెళుచూ వున్నాను. మీరు నా నెత్తినవున్న యేడుకుంబల దొంగరి వనికుండా చెలొకరు రెండుకుంబల మీద ఎక్కి పోట్లాడుతూఉంటుంది. నేను నడుస్తూనే వుంటాను. దొంగరి ఎవడు పదిసేయికుండా వుంటాలో వాని గెలిచినట్లు”ని చెప్పింది. ఆ ప్రకారమే వాని చెలియొక విజయము మీదయెక్కి పోట్లాడుతూ వున్నాడు. ముసలమ్మ నడుస్తూనేవున్నది. పొలం సమీపమునకు వచ్చింది. ముసలమ్మ మనమడు, యేడుగులను పొలములో కాయుచున్నాడు.

వాడు తన అవ్వరావటము చూపి తొందరగా యేడుయేడుగులనూ మూటకట్టి చెట్టుకొమ్మకు వేలాడబోయాడు. ఇది కని

పోలిసెట్టి

అనగా అనగా ఉచారు. ఆ పూర్ణో దొంగలు వసివడ్డారు. కొత్త గోర
పోలిసెట్టి అని ఉ కోమలి ఉంచేవాడు. ఉనులుచూసుకుని అప్పుడే గోర
పోలిసెట్టి ఎంతో సంపాదించాడు, అప్పు కన్నంపేగారు. ఒకదాని అప్పులో
చేగాడు. అయినా పోలిసెట్టి దగ్గర చాలా నుంచి లోపం వాళ్ళు వచ్చినా,
దబ్బుంది. చాలా అనుకుని ఎవరికీ తెలియ. కొత్తగోరికమా, వాళ్ళు వచ్చి కన్నం
లో చాలా గుచ్చు
మని అప్పుడు.
అదిగనకొంగులు
మిక్కిలు చూపి
చారు.

పోలిసెట్టి ఇంట్లో
పూరి గుడిసె. ఉ
నాడు గారితానెవర్ని
గుడిసెకన్ను కాస్తా
ఎగిరి పోయింది.
గోర కాస్తా వది
పోయింది. మిగి
వాళ్ళనున్న పోలి
సెట్టి మళ్ళీ కోమలి
గోరపెట్టాడు.

పెట్టిపెట్టి చాలా
దిబ్బు వున్న వని

ఇంతలో అప్పుడు అదిగనకొంగులు మువ్వమామ ఇంట్లో వచ్చి అప్పుడు

రాజుగారు పోలవెట్టిని పిలిపించి,
“చాంగను ఎందుకు చంపావు?” అని
అడిగారు.

“మహాప్రభో, ఇండులో నారప్పేమీ లేదు. పుచ్చుకునేవట్టులు పుచ్చుకుని గోనక్కన మేర్పి అట్లా అమోరించాడు. చూసుకొన్నాను” అన్నారు సెట్టి.
రాజు తానమ్మేరిపిరిపించి, “సెట్టి గారిగోత్ర అంత అవినాయుగా ఎందుకు కట్టావు?” అని అడిగాడు.

“మహాప్రభో, ఇండులో నారప్పేమీ లేదు. కూరినాకు మట్టిలో నీళ్లు తాగి కలిపారు”, అన్నాడు తానమ్మేర్.

రాజుగారు కూరినాకు పిలిపించి,
“ఒరే, మట్టిలో నీళ్లు తాగి ఎందుకు పోకావు?” అని అడిగాడు.

“మహాప్రభో, నా తప్పేమీ లేదు. కుమ్మరాడు కదవమూతి పెచ్చిచేగాడు” అన్నారు కూరినాడు.

రాజుగారు కుమ్మరాణ్ణి పిలిపించి,
“కుమ్మరాడా, కుమ్మరాడా, కదవమూతి పెచ్చిది ఎందుకుచేకావు?” అన్నాడు.

“మహాప్రభో, నా తప్పేమీ లేదు. నేను కదవచేసేసమయానికి నాట్యకత్తై

అంతకుముందు కొంతమంది తిరుగుబాటు

ఇంకేం. కోమటిని ఉరి తీసేదోటికి తిరుగుబాటునాడు. కోమటిని ఉరితీస్తున్నారని తెలిసి జను చూడటానికి తం దోపతండాలుగా వచ్చారు. రాజుగారు కూడా సవరివారింగా విరోధం చూడ వచ్చారు.

తీరా కోమటిమెదరు ఉచ్చు తగి లించబోయేనుండగాను అనంతంబుని ఒక కుర్రవాడు ముంపుకొచ్చి, "అగండి అగండి. ఆ కోమటిని ఉరితీయొద్దు. వాడికి బదులు నన్ను ఉరితీయండి" అని అరిచాడు.

పెరిమెంగరాజుగారు అశ్రువ్రవాణ్ణి పిలిచి, "పిశే పాపాల్లా. కోమటిని బదులు మిమ్మెందుకు చస్తా నుటావు?" అని అడిగాడు.

అంటే ఆశ్రురాడు చెప్పాడు కదా, "మహా ప్రభో. లింగులవాడైతే చచ్చి పోయినవాడు. ముందుకున్నా కో లింకావ్యా వికి రాజపుత్రుడు. ఈ రాజ్యానికి రాజు రావాలనే ఆశతో నేను ఉరితీయించు

తుంటానంటున్నాను. అందుచేత దయ వుంచి కోమటి...దులు నన్నే ఉరితీయించండి" అన్నాడు.

అనేడుప్పటికి పెరి మెంగరాజు గారికి చెత్తకోపం వచ్చేసింది.

"అరి తప్పుడు ముండాకొందా. చక్కగా ఉరితీయి చురుని వచ్చేళ్ళకో నారాట్టం రావీనా మనుకుంటున్నావీ? నేను చచ్చిరానననా నీ ఉన్నేం? ఈ ఉరి లింకావ్యా గుటానికీ పీచేం. మేమేం గారి? మళ్ళీ వచ్చేజన్మకో లింకావ్యాన్ని మేమే ఏలారి. అందుకేటి మిమ్మెప్పు రోతాం ఉరితీసినెప్పుడో అని రాజుగారు అరిచారు అప్పుడే రాజు

రాజ్యా దామరాచికదా? అందుకేటి రాజుకుడు ఉరి తీయించించికోపించి దింపేసి పెరిమెంగరాజుగారిని తీసి పంగా ఉరి తీసేశారు. ఉపాయంగా కోమటి ముందుచందన కన్నీరునిన చిల్ల వాడు ఆ రాజ్యానికి రాజయినాడు.

శంకర్ దివ్యుని

అదివిలో దీపావళి

—చిత్రకారుడు: వెంకటాచారి

విధిలో దీపావళి

వేదాను" అన్నాడు.

"అంతా చూద్దావా." అన్నాడు కాశీ
పంతుడు.

"అంతా" అన్నది రాషట్రం.

"అక్కా చ్చ మన్నటా... ఇంత సేపు
నీవీరా?" అని అతని పదానువాదం.
ప్రస్తుతానికి "ఏదో సోమం తయ
దాని వీడినట్లున్నా" అన్నాడు. "పొలా
నిరంతరం నీళ్లు పెట్టి చిమ్మచేసి తొలప
చితా చాదారా?" అన్నాడు అతడు మేర
పోతు గాంధీర్యంతో.

అప్పుడు నువ్వెక్కడా వున్నావు
నీటినే తూర్పుకేళ్ళుకొన్నా వచ్చి.
“నీకొక్కే నీమ్మదేసి ఉన్నాను. ఇంత
మిడెయ్యాలి.” అన్నారు.

“అయ్యో ఒక్కసారే దమ్ము చేశావా! గరివనేం ఒకటికి మూడు పాటు దమ్ము చేశావనివా?” అన్నాడు.

అప్పుడు అతని పేరు "అయి
వోలెరి, ఇంకా ఏమీలేదు?"
అన్నాడు.

అన్నాడు.

అప్పుడు దేవుడు వివాహానికి వచ్చి
వచ్చి, "నాకును నీకును, నాకును
దేవుని" అన్నాడు. "నీకుగా
నాదేవునిగా." అని అంటే జీవిత
మార్గాన్ని సాధించే మార్గమే.
దానిలో అపరాధం నీకును నీకును

శ్రీమద్భగవద్గీతా అధ్యాయములు ౧౦
 ప్రేమి, మరొకరిని చూపించుటలో అర్హు
 లు. కాని, కాని, కాని, కాని "ఏమిట
 కూడా బట్టి, అందుకే రావాలి"
 అన్నాడు. ప్రభువానిని మెచ్చాడు.

అలాంటి ఎలాంటిని మరొకరిని
 కన్నా కన్నా అర్హులను మెచ్చి, "కన్నా
 ఎన్నా గానితో ప్రభువానిని చేసి
 వేళాడు. వాటికి ఇలా ఏమిటి చూపిం
 చేది. చూపించుటలోనే నన్ను ముగిస్తా
 డు." అని చెప్పాడు.

కాని, "నిన్ను అర్హులు. వాటికి ఒక
 కారణమును ముగిసింది." అని.

మరో అర్హుని నుండి ప్రభువా
 నుండి నన్ను అర్హుని ఎదురుగా నుండి
 బట్టింది. అలాంటి అర్హుని నుండి
 ఎదురుగా నుండి. అలాంటి ముగిసింది
 చేయించునన్ను. కాని, కాని, కాని
 నుండి నుండి అర్హుని మెచ్చించు
 లాగా "కన్నా ముగిసింది ముగిసింది
 కనుకు" ముగిసి చెప్పింది.

అలాంటి అర్హుని ప్రభువా
 నుండి నన్ను అర్హుని నుండి నుండి

ప్రభుత్వించాడు. అలాంటి గానివాలు.
 వాటిని గానివాలు, ముగిసింది గానివాలు
 ప్రభుత్వించాడనే ముగిసింది. అలాంటి
 ముగిసింది. ప్రభువానిని విన్న
 కన్నులు. కాని, కాని, కాని.
 అలాంటి అర్హుని నుండి నుండి
 ముగిసింది. అలాంటి కాని
 నుండి నుండి ముగిసింది. అలాంటి
 గానివాలు అలాంటి నుండి
 కాని, కాని, కాని. అలాంటి కాని
 నుండి. అలాంటి ప్రభువానిని నుండి
 ముగిసింది.

అంతా బ్రహ్మమే!

శిష్యుడు దుండెవాడు. వాడు గురువుగారు
చెప్పినట్లుగా చేసి

[illegible]

ఈ మాట విన్నది బుర్రలో బాగా
నాటిపోయింది.

నాడు. ఎదురుగా రాజగారి ఏనుగు

[illegible]

మ. మ. పరిపత్తి, బిల్లిరి.

[illegible]

తీరా దగ్గరికివచ్చాక ఎనుగ శిష్యుని
 బంధులతో కలిసి ఉన్నట్లు చూసి, "అయ్యో,
 నీకు దేని కారణంగా ఇంట్లోకి వెళ్ళిపోయావు?
 గారు తనను మోసం చేశారనుకున్నాడు.
 తిక్కనా నీకు ఏమి చెప్పాడు? నీకు ఏమి
 దయచేసి చెప్పు. నీకు ఏమి అనిపిస్తున్నది?
 నీకు ఏమి అనిపిస్తున్నది?" అని అడిగాడు.
 ఎందుకింతకవని చెప్పింది?" అని అడిగాడు.

దానికి గురువుగారు, “చిరి, ఏమి
వెధవా! ఏమిగలచున్నది బ్రహ్మ మే
... ముందు ...
కదా? వాడిమాట ఎందుకు విస్తరిం
పొయావు?” అని మందలించారు.

కమ్మ దామాటకు సెగ్గవడి, ఇకముం
కూడా ఉపయోగించుకోవాలని తెలుసు
కున్నాడు.

గురువు - శిష్యుడు

అనగా గురువు శిష్యుని నుండి బ్రాహ్మణ్యమును అభ్యసించి పుణ్యము చేసుకుంటు. పెద్దబ్రాహ్మణుడు తనశిష్యుకుల నిద్దర్ని ఒక గురువుగాని దగ్గరికి తీసుకు పోయి, "అయ్యా, వీళ్ళకు చదువు చెప్పండి" అన్నాడు.

"చదువు చెబుతానుగాని నాకు దక్షిణ ఏమిస్తా?" అని అడిగి చూడగా...

"దానిని ఇచ్చి మరీ ముగిస్తాను" అన్నాడు బ్రాహ్మణుడు.

నరేనని గురువు గారు అన్నదమ్ము లిద్దరికి చదువుచెప్ప నారంభించాడు. అయితే పెద్దవాడు మొద్దు, వాడికి చదువు సంధ్యలు విమి రాలేదు. అందుచేత

తనకు అతిసరి చదువు, నీళ్ళు, వాడుకలు, అందుకున్న అన్నమును తాను తిన్నాడు. వాడికి వచ్చినా ఉన్నాడు.

చదువు వూర్త అయినా నడిచి, "మీ వచ్చి మీ ముందున్న పెద్దవాణ్ణి ఎట్టున పోషింపు." అని గురువుగా బ్రాహ్మణుడికి కమరుచేశాడు.

అందుచే చిన్నవాళ్ళ అనంతరము గురువును సందామని పరమగానీ అభ్యర్థించి, అందుచేత చదువును క్షమించి పెద్దవాడికి

చక్కగా తలంటి పోయించి మంచి బట్టలుకట్టి ఇంటి అరుగుమీద కూర్చో చెట్టి, రెండోవాణ్ణి ఆదివిడిపోయికట్టెలు కట్టి చదువుని పంపించాడు.

మొదటి పాఠశాల చదువు ముగిసిన పాఠశాల చదువు

గారికి అమ్మయ్య. అతరవాతవిషయం నేనాలోచిస్తాను" అని గుర్రంమోచాడు.

గుర్రంగా మారిన తనకొడుకును ఆ బ్రాహ్మణ రాజుగారికి గూఢచారిగా అప్పగించాడతా. అతనినిగూర్చి రాజుకి తెలియజేసాడు.

తెలిసికొని, గుర్రంను మరలించి రాజు గారి అనుచరించే ఉన్నాడని తెలిస్తే, గుర్రపుగారు రాజుదగ్గరికివెళ్ళి, "రాజా, నేను దూరప్రయాణంమీద వెళుతున్నాను. నీ దగ్గిరఉన్న గుర్రాలలో మంచి యువనా క్వన్ని నాకు ఇప్పించు" అన్నాడు.

రాజుగారు గురువుగారికి అకిందటిలోబు నినే కొన్ని గుర్రాల్ని ఇప్పించాడు. గుర్రపుగారు దానిమీదఎక్కి నవారి అరంభం చాడు.

కొంతదూరం పోయినాక గుర్రం ఒక కిక్కిరింపుతో ఆగిపోయింది. దూరం చేపగా మారిపోయింది. అదిచూసి గురువుగారు కొంగరూపంధరించి చేపను వేచి ఉన్నాడని తెలిస్తే, కొద్దిదూరం వెళ్ళి చిలకరూపంధరించి అతివేగంగా నేరుగా చాచాడు. చాచాడతా. కొద్దిదూరం వెళ్ళి చాచాడు. గురువుగారు దేగరూపం ధరించి వెంబడించాడు.

కమ్మరు రాజకుమార్తెతో మనిషిగం అత. "నీవున్నదికీ గుర్రం నా గొంతుకు దూరమి పోయేవా నాకిప్పుడు" అనివచ్చాడు. ఇంకాలోలో మరలొక గుర్రంను గురువుగారు తన మామూలు రూపం ధరించి రాజు

రామకృష్ణ దేవరాయలు రాజును కోరాడు.
నేయమని రాజును కోరాడు.

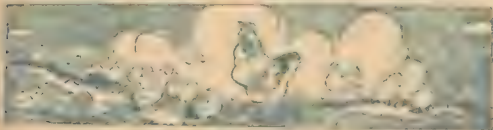
రామకృష్ణ దేవరాయలు రాజును కోరగానే
రాజును కోరగానే రామకృష్ణ దేవరాయలు
కోమలవస్త్రధారణను ఆరాధనాభంగి
మలకను గలదులదిచేసి నెయ్యిని
నెయ్యిని అదిలకి నెయ్యిని పుష్ప
మారి నెయ్యిని పాకసాగాయి.

అదిచూసి గురువుగారు కోడిచూపం
పెట్టించి నెయ్యిని పుష్పమారి నెయ్యిని

కోడిచూపం పెట్టించి నెయ్యిని పుష్పమారి
కోడిచూపం పెట్టించి నెయ్యిని పుష్పమారి

"బాబో, రకిండు. మిద్ది తక్కువై,
పాతపాటున నీబోలికి వచ్చాను" అని
అని రామకృష్ణ దేవరాయలు రాజును కోరాడు.
నేయమని రాజును కోరాడు.

అదిచూసి గురువుగారు కోడిచూపం
పెట్టించి నెయ్యిని పుష్పమారి నెయ్యిని

పెత్తి వాళ్లు

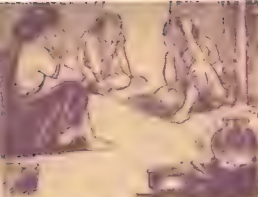
అనగా... నంసారి ఉండేవాడు. ఆయనకు గోపా... వాటినుంచి ఉపాయంగా బయటపడే వాడు. అంతేగాని వాటిని తలుచుకుని కుంగిపోయేవాడుకాదు.

అగ్రామంలోనే మరో నంసారికి... ఉండేది. అటువంటి సందర్భంలో... రోజు ఏర్పాటయింది.

అనాడు పెళ్ళికొడుకు తరపువారం... కాస్తా వాడి నెత్తిమీద పడుతుంది.

కాది వారందరికీ బయ్యి." అని వని చెప్పాడు.

... కాస్తా వాడి నెత్తిమీద పడుతుంది. ... వాడి ప్రాణం...

○ * * * * *
 మురికానే వటి దండో అదివాళ్ళా,
 పిల్లలారా మురికానే వటి సోకి
 ప్రి. పిల్లవాడు పెద్దనొంతును తోడున
 పిల్లవాడు పెద్దనొంతును తోడున
 తోడున పిల్లవాడు పెద్దనొంతును తోడున
 నారంభించాయి.

అలాగే అప్పుటికి వచ్చేసరికి న
 కి పిల్లగని మురికానే వటి, వెంగు మురికా
 ని అప్పుడెప్పుడును నోరుమని పీచు
 సాగింది.

కుమార్తె పంతులు కారపోవటం
 చూసి వానకిల్లు మురికానే అడుగు
 పెట్టింది. అడుగు పెట్టగానే కుమారి
 మురికానే, "ఏమిటే, బిల్ల?" అని
 అడిగింది.

"వనివెరవడిక ఆ రోలింగం
 పడిందే. నా కన్నుల కిటి నానాడులు
 తిరిందే!" అని వానకి పెద్దపెట్టిన
 ఏడ్చింది.

"అయ్యో, నాయనా! సీకెంతగతి
 పట్టిందిరా! కళ్ల చూపుకో కుండానే
 పోయాయట్రా! ఈ సాపిర్ రోకలి
 లంది ఎక్కడ దావరించిందిరా సీప్రాదా
 నికీ?" అంటూ వానకిల్లి కూడా
 ఏడుపు లుకించుకుంది.

"పిల్ల ఇంతగేహమే కాదేమిటా?"
 అనుకుని వానకి తండ్రిపెన్లు చూచుకు
 గా మంటిందో లేనవారంతా చూపు
 నముద్రులతో మురిగిపోయారు. "ఏమి
 ఎలా? మి తొండు మురిగిందేరా?"
 అన్నాడు పెద్దమనిగి అడిగగా.

"అయ్యో, మురికా లేకుండానే
 ఆ వాన్ రోకలికి దాన్లు చూచి
 వాడిమీద పడిపోయింది!" అని వాన్
 తోకలుకిసింది.

"ఏ చూచాడే?" అన్నదాయన
 ఏడుపు నిగ్రహించుకుంటూ.

"మన వానకికొడుకు!" అంటూ
 ఇంటామీద ఇంతా గట్టిగా పడింది.
 వానకి ఇంటాయనకి మురిపోయి
 ఆయనకూడా గుడ్లపిల్ల కుక్కుకో
 సాగారు.

పెళ్ళికూతులు వాన్లవరూ అయిపు
 లేక పోవటంచూసి గోపాలుకు తోవరికి

*** చందమామ ***

బాపూ! నీ నరకాగ్ని గోరాయుడు మరే
నామం లేదు. నాన్నా అన్న
బుద్ధి గొప్పదానియే. నీ పనులన్నీ
పెద్ద నరకం ఇవ్వవు. గోపాల్ ను
గొల్లవాడింటికి వెళ్ళారు.

అప్పుడే గొల్లవాడు ముందుకు తోలు
కొచ్చాడు. ముందు కొట్టంబోకపోక,
రెండు పాములు చీకటిలో
అలాంటి పామును గొల్లవాడు ఇంట
బోకే బోదోయిపోయి. ద్వారముచూసి
గొల్లవాడిని అడ్డంకి వాడు వాస్తూ

నరకాగ్ని. నీది మళ్ళీ అట్లాగే ఉన్నాడు.
ఇది చూసి గోపాల్ ను, "నరకాగ్ని
నీ నరకం కన్న అర్థంగా పెట్టుకుని
బోయిపో. కన్న అర్థం నీ నరకం
లేదా?" అన్నాడు.

వాడు గొల్లవాడు, నీరు వెళ్ళు,
నామం. ఈ యింటికి వాడు ఉన్నాడు.
అది నన్ను గోపాల్ ను వాస్తూ లేచిపోయి.
అంటూ మళ్ళీ మళ్ళీ పడసాగాడు. చిట్ట
చూడు పాములే. నీ నరకం కన్న
ఈ నరకం అంటూ నరకం వాస్తూ.

శంకరుఁడు శంభుఁడు

బీకనా దొక ఎరుకలవాడు అతనిలో
ఒక కావీరి పట్టుకుని వాన్ని వాలోనేసి
వీధిమెల్ల వ్యాపించి వారు వీధిమెల్ల
లగి నేలలో లోతుగా వాటి అమెతుకు
వారినట్లుగా వాటిని వాటి అమెతుకు
నేలమీద పడి గుట్టె వారినట్లుగా వాటి
చూసింది.

కాకుల్లో ఉండి అచారం ఉంది.
చాటు విడిగానూ, తక్కువ విడిగానూ
అనుభవముగా విడిచియును కాకిని
మిగిలిన కాకిలను చాటుస్తాయి. అ
అచారం ప్రచారం కాకమ్మక్క
రొట్టపిడి విడిగానూ కనిపించే
అడివి కాకిని పోవటానికి నిశ్చ
యించుకున్నది. ఈ ప్రయత్నంలో
కాకమ్మక్క కాకిని.
తన్నుగానే పంపిస్తోంది.
నిక్కుకుపోయింది.

మీదెప్పుడూ కలకలము కలుగు
పొడవోలేని గట్టి బాట నాటగ
తాకులూ పిట్టలూన్ను, చూచువల్లు
తనకు ప్రణామాలు చేయించుకొనటి
లేను. అందుచే: కలకలము కలుగు
చున్నదీనిని చూచే రాగులవానిని
ఎదురుచూసూవుంది.

కాకమ్మక్కను చూచి నానానాగానే
వక్కులే పొందినట్లుగా ఎవ్వరలవారు
ముందుకువచ్చారు. వారు ముందుకు
వెళ్ళి సోకుతుందనే
భయంతో, కాకమ్మక్క
వాడికందకుండా గెంతలానికీ
ప్రయత్నించింది. కాని
లాభంలేక పోయింది.
తెనెంగిల్లో వారు కాకమ్మక్కను
అనుకున్నాడు. ముందుకువచ్చి
తన కాకమ్మక్కను చూచి నానానాగానే

***** వడ్డూరు *****

నాడు. కాని వాకిపెనా అన్నది, రేపటికి పోతా అన్నది, అన్నది "అప్పుడే చువమారు. ఇంకో కాకిని ఎదుకలవాడితో." దొరకని," అన్నది.

కొద్దిసేపట్లోనే వాని మరొక కాకిని కూడా పట్టుకున్నాడు. ఎదుకలవాడు కాకమ్మనా, ఎదుకరిది రెండో కాకిని పట్టుకుని, "ఎవరికైనా కాకిరెక్కలు కావాలా?" అంటూ రిఫ్లో చేతులు వెయ్యసాగాడు.

వానివలనా పీచిపెండ్ల కీచిలు పెడుతూ పోయిందిగా ఒకయిటి అసామి పిల్లనుచూసి, "ఒరే, ఆ వాళ్ళు వాని

అంటే ఎదుకలవాడు, "పేటి రెక్కలు అట్లుడిన్నా సుబబాబువస్తామి వోగా, అలాకే పనిలమంటావా?" అన్నాడు.

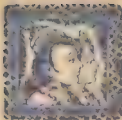
"వెళ్ళరా, కామి ను అట్టుకురితూ ప్లూగా? పులిదా? వాటిని కుంకు పదింపెట్టా," అన్నాడు అసామి.

"ఇది మా వృత్తిగదా. వాటిని పట్టా వొదలమంటావు దొరా?" అన్నది ఎదుకరిది.

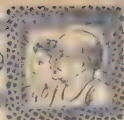
"వాటిని వొడిరిలే ఒక అణా మస్తా నన్నాను గడుకీ?" అన్నాడు అసామి

తండ్రి కొడుకులు

గతపంచిక తరువాయి

ఈకోర్కెగా పక్క నారాయణ మూడిమి? తనతండ్రిని బియ్యంతో పెళ్ళిచేయాలంటే దూరమినుకుని సత్యనారాయణ తండ్రి కాళ్ళా చేతులా తన్నాడు. కాని అవి ఎందుకో చాలా నెప్పిపడ్డాయి. వంటల పంటలక్కడప్పు తలుపు గొడ్డెం రీస, "ఇదిమిడిదామా మిమ్మల్ని లోపలపెట్టి తలుపు చేసేయడమ? ఆ సత్యనారాయణ కాదుకదా?" అన్నది.

"పోయిమ్మో!" అన్నాడు సత్యనారాయణ కోపంతో.

పక్కనూ తండ్రి పట్టుమాట అనుకుంటూనే గో.ముద్యం ముగించుకు పంటలక్కడ చాలా వదలింది. పైకి నూర్చు నారాయణగా కనిపించేది సత్యనారాయణనేనని అవిడ కేం తెలుసు?

సత్యనారాయణ చెంగుచెంగున మెల్లక్కి పైకి పెళ్ళిచాసినని బయలుపరచాడు. తనకండ్రి డబ్బు రెక్కడపెడతాడో వాడికి తెలుసు. కాని సత్యనారాయణకు చెంగుచెంగున మళ్ళిక్కడం సాధ్యం కా లేదు. పెళ్ళంలా చూడవెళ్ళి పట్టించి. కాళ్ళ లోడిలలాగా అయిపోయాయి. రెండు మూడు పెట్టుపిక్కి పెట్టుబుడ బట్టా

పడ్డారు. కనుక బొప్పి కట్టించి. మోకాటి మీద బట్టించి కొట్టించాయంది. ముక్కు తూ మూలనుతూ మెట్టన్నె ఎక్కసరికి కాళ్ళు పసిపాగాయి. నిప్పు వచ్చింది.

"హానీ, ఆ గారెలూ, అవడలూ తినే బయటికిపోదాం" చాలా ఆయాసంగా గాలిచి" అనుకున్నాడు సత్యనారాయణ. వంటలక్కను కేసు పంటారం పట్టుకు రమ్మన్నాడు.

వంటలక్క పళ్లెంలో గారెలూ అవడలూ పట్టుచెప్పి, "ఇప్పుడే కద రిన్నామా? ఇవి పిల్లవాడికోసం ఉంచాను. మీరు మళ్ళీ తింటారా? కడుపునొప్పి బాదుం చేమో?" అన్నది.

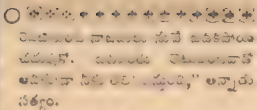
"పుండాబోర్, నాకు నుపు ఫలహారం ఏద్రావా? కడుపులో నొప్పి అని అబద్ధం అదాను. నాకోసం ఉంచినది నాకు పెట్టించాని కేవలస్తావే? పెళ్ళకత్" అని సత్యనారాయణ గదమాయించాడు. వంటలక్క తన మొలను తానే సమ్మతేక పోయింది. తన యజమానికి మరి చెడించని ఆసుమానుచేసి చొక్కనునుపంచి ప్రియ్యచిని తమ్మని కనుబుచేసింది.

చందమామ

అనాదాయము.

"నేను బడికి పోను," అన్నారు సూరయ్య ఖచ్చితంగా.

తండ్రి.

కా... అని హాసంతో, "మరింత
బాగాడతావా?" అని అడిగాడు.

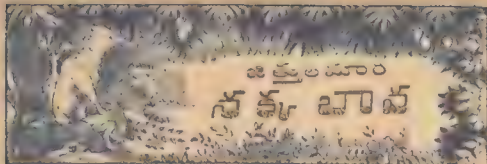
'దండం దళగుణంభవేత్' అని ఆయన
 'ద్రావిడం, మే, మంవిద్యం' వంటాడు.
 'దళ' అంటే దళితులకు చెందిన వారాడు.
 'దండం' అంటే దళితులకు చెందిన వారాడు.
 అన్నాడు సత్యం.

“నువ్వు పాపములను విడదీసే?” అన్నాడు సూరయ్య దిగులుగా.

"ఇట్లాతే," అన్నాడు సూరయ్య.

[illegible]

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते

కొన్నాళ్లసాము మృత్యువలన అక్కడ
అక్కడ తిరుగుతూ, వివిధవిధ శిక్షలు
విధేయంగా శాసించబడింది. ఒకరోజు
రాత్రి నక్కబాపబాదా... బాదా... బాదా...
ఒక గుడిసె కనిపించింది. ఆ గుడిసె ఒక
... ప్రామాణిక... ప్రామాణిక...
... ఆ... శాసించబడింది.
... ఒక్క... నా పెళ్ళి...
... లేకపోయినాడు (బాపాడు).

మూలమును మూలముగా వ్రాసి ఈ పద్యము
మూలమునకు వచ్చును.

"విజ్ఞాన పరిషత్ చేసినా, ఇంత
మరిచినా, ఒక పేర్లకూ పెట్టలేదు.
ఒక పేర్లకూ తెలిపలేదు. పెళ్లపాతం
మరియట ఎక్కడా పనివాళ్ల వాళ్లనా
కప్పుకు ఇంత చిటి పెట్టలేదు. నా
ఉన్నామే!" అనుచి బాహ్య భారం.

"విదుగురు పిల్లలకూ తిండి పెట్టటం
సాధనకాదు. వాళ్ళకు సంబంధించి
విదుగురావటం అంతకన్నా అవకాశము.
అందువలన దారిద్ర్యము వ్యాపించిపోయి,
ఈ కృష్ణా జిల్లా పట్టణముల పక్కనా పట్టణ
సాదు." అని గొంగూరు ప్రామాణ్యము.

ఈమాట వినినదికి నక్కవాడు చాలా
సంతోషమొంది, చుట్టడి నగా భార్యను

మహామాయా వాచినట్లుగానే మహామాయా వాచినట్లుగానే
 మహామాయా వాచినట్లుగానే మహామాయా వాచినట్లుగానే
 మహామాయా వాచినట్లుగానే మహామాయా వాచినట్లుగానే
 మహామాయా వాచినట్లుగానే మహామాయా వాచినట్లుగానే
 మహామాయా వాచినట్లుగానే మహామాయా వాచినట్లుగానే

సక్కబాప మాటలకు బ్రాహ్మకు
నిష్కలత బాపాడు. కాలం పుస్తకం
అప్పుడే మాటలు బ్రాహ్మచరిత్ర పుస్తకం అవుతుంది.

"మిత్రమా, నీ సర్కిల్స్ ముందుకు?
నీకు ముందుకు వెళ్ళాలి కాదు, పో, పో!"
అని నాకు చెప్పి వెళ్ళిపోయింది.

అనుచు నక్క-బావ.

“అది చూడడం మేలు. దానిని
నిజంగా తీసుకుంటా? ఇది శుభం
కాదు. ఇలాంటి వస్తువులు వేసేవాడు
అని వాపోయాడు. దీనివల్లగా.”

[illegible]

మూలం మూలంబిది కా. "నికి పిల్లమ" అని నక్కబొంబ పేరు భావించి.

కొద్దిపట్టి నక్కవాదా బ్రాహ్మణి కూతురు. నిలిసిపోయింది. అప్పుడు చక్కనిదనుసులు, నీళ్లు ఇరించి ఇంజనీర్ చూసి బ్రాహ్మణుని వంట నులించింది, "అలానా! నిన్ను ఇరించి పిమ్మమా పాపం చాను కానీ, నీళ్లు వాటి మురిపివాచిని. పిమ్మండా అనలిచి అలలుటపడతా. అందున మాకు ఇదిచాలా సలహా" అని బ్రతిమాలాడు.

"దొంగతంబిదిని చూడండి, నాదగ్గర మూలం పిమ్మంట్లంటి. మీ దానిమ్మ పండినాను. దాని అనునదియి నేనె పాతంబు. అది చూచి నీ పిల్లని మురిపి కాపు కొనుగంటి. అప్పుడు అమ్మకుంటి మీ దగ్గరం తివరించు" అన్నది నక్క.

బ్రాహ్మణుని కుమారుని ఇచ్చిన దానిమ్మ పండు తీసి నివెల్లికి తాతేదాన్ని చెట్టి పాతేనాడు. మదామిచ్చివారి చూసేసరికి వాళ్ళ అబ్బుర్లయ్యెను. దానిమ్మ పండు పాతంబున నెత్త దానిమ్మ చెట్టున్నది. దాని నెండా దానిమ్మపళ్ళు పరిగివాడి పచ్చానికి వచ్చి ఉన్నయి.

ఇది చూడకాన బ్రాహ్మణికి గుండెపం పేసింది. అయిన వెంటనే పూరి అమ్మగిరికిపోయి, "నెట్టిగానా, చట్టిగానా. మా దానిమ్మ చెట్టుకు కాలులు కానాయి. మీరు ఇరీదున్నారా?" అని అడిగాను.

నెట్టిగారికి దానిమ్మకాయ వ్యాపారం చెయ్యాలని ఉద్దేశం లేదుగాని, నెండు కాయలు మోసరాకు. నికితి నిట్టిగా ఉన్న తన కుల్లారికి ఇచ్చామని దుష్టప్ర

భవించి, అందుచేత చట్టపట్టు నెండు కాయలు కానుకుని, "నెట్టిగానా, చట్టిగానా" అని చెప్పి నెండుకి పచ్చాడు.

నెట్టి భార్య ఆ దానిమ్మ కాయలు పరిచిమని నెనుకి అమ్మ ఉచ్చరి మేమి? నీ దానిమ్మకాయలో పిత్తులు ఇంట్టలే! లండకాయ పరిచి అందులో పిత్తులు వజ్రాలు!

అది చూసగానే నెట్టి ఎప్పుడెల్లె కొన్నా కలిగింది. బ్రాహ్మణికి తనదానిమ్మ తెలిసేదావుగా దానిమ్మచట్ట కాలులు పిమ్మంట్ల పాపించెను. నెట్టికి కల్ల బయలుదేరాడు.

నెట్టిగా కా అల్లు కొంటానెట్టికి బ్రాహ్మణికి వాదా తెలియించింది. నెట్టి కాయలను కొంటాచూచి చెట్టు దురించ కాను. బ్రాహ్మణ చెట్టుకు పిమ్మంట్లవాడి నెండు ఇంజనీర్ల నీటి తేము.

"దానిమ్మనిలించి నీకు పురితవా? నెట్టి మీకు కాలులను నెండాకాల్చి దానిమ్మకాయల ఇంజనీరు ముట్టతగా" అన్నాడు నెట్టి.

అట్లుయి చాలా గొప్ప నడక నెండానెట్టి బ్రాహ్మణికి నెండు చూసేసరికి నెండుచింది. నిరోజు కారోజు తెల్లవారెనరికల్లా చెట్టు నెండా దానిమ్మకాయలయింది. కొమటి పట్టి అమ్మ కొనుగంటి. పట్టున్న బ్రాహ్మణి నెండుచూచి నిరోజుకు నెం పాయే స్వయంపాకం పంపేవాడు.

నెట్టిగారి కాయల గడిచాన నెండు పు అయిపోయి దానిమ్మ చెట్టు కాయలు కాయటం మానేసింది. కొమటి ఇంటి

నిండా కెంపులూ, పువ్వులూ రాసులు
అంతా కలిసి పనిచేసి అంతా
అంతా కలిసి పనిచేసి అంతా
అంతా కలిసి పనిచేసి అంతా

అంతరించినా అటుపిల్ల అకరికి కాక
తన దానినొక్కటే అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి

ఈనంగరిమాని పెట్టి తనను మోస
గించాడు బ్రాహ్మణుడు అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి

"అయితే ఏమి జరిగింది. ఈ రోజు
అను అమ్మ అమ్మ చేతులు కలుపాయి"
అన్నది బ్రాహ్మణి భార్య.

నీరేమి బ్రాహ్మణుడు రోజులు కలుపాయి
కొంగున పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి

అన్ని రోజులు చూడగానే పరాము
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి

"అయ్యో, అని నా రోజులు, నా
దానినొక్కటే కాక అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి

"అమాట తలారికి చెబుదాగా? !
దానినొక్కటే కాక అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి

బ్రాహ్మణుడు కలిసి పనిచేసాడు. రోజులు
దానినొక్కటే కాక అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి

"ఎంతమోసం జరిగిందీ! పోనివ్వండి,
మళ్ళీ అంతా పనిచేసి అంతా పనిచేసి
అయిన ఏం సరిపో చెబుతాడో చూదాం!"
అన్నది బ్రాహ్మణి భార్య.

నక్కొడుగు బ్రాహ్మణికి ఎట్లా సహాయం
చేసేదీ ముందు చూడాలి.

३५००००००००

మేము పిన నాలు రోజులకు, గర్భావా,
మీ పాలు పెంచుచు, మొదలన మా పాయ
వేరల్పిన కుంఠంబొట్టు పెట్టుకుని
రాయలవారి గురికు వచ్చాము.

“బ్రహ్మరాక్షసిని, పరివచారు
అనుమతై, నేను ఉచ్చాటన చేయు
గలను” అన్నాడు ధౌర్జయము.

"అలాగే కానిప్పు. కాని అన్యాయంగా రామలింగన్న త్విరవిడి పంపించాను" అన్నాడు రాయలవాసిపాపింగా.

“తమకు ఏకాంతమన:పిన బనిలేదు.

“అంతకంటే కావల్సింది ఏముంది?
కొన్నింటిని అలా కావాలి అలా కావాలి చూడండి”

మీ పల్లెటూరులే, రామలింగాన్ని బ్రతికింపజేసి" అని కోరాడు రామలింగుడు.

రాని శాశ్వద్యులవారికి మాత్రం గుండె ఆహ్వానించుట వలెనంది. రామ రింగు తిరిగి ద్రుతికితే తనకు శాశ్వద్యుల కిట్టి మానసిక ఆనంద్యులవారికి తెలుసు. అందుకని సామ్యునింత క్రిమి విడుదలచేసి; ఒకవేళ తమకు క్రమవది ఈవేళ ద్రుతికినా రేవదికిల్లా ఎవో కొంచెవని చెప్పుకొ మానమి, రామరి వారి అగ్రవానికి గురితయి తిరిగి చావరా మానమి. అందుచే ఏదో హత్యా హతకం పోయేందుకని, ఉచ్చా డన, ప్రాచ్యుత్పన్నమాత్రం జరిపవంటి." అన్నాడు ఆద్యులవారు తన ఆశ్రం అంతా వెళ్ళగొట్టుకుంటూ.

... ..
... ..
... ..
... ..

...

అని ఈ మాటల్ని అలా చెబితే ఓకే”
అని అలాగే మాటలు చెప్పింది.

"అనిరూపమున జలమేయదే
వీరకావ్యంబుగా నెరుపుదును
వలసినదే యిది మహిమ

“అంతా భాగ్యం వచ్చింది ముమ్మా
టికెంజులవారి మా ఉపాధిగమిస్తుంది
మా భాగ్యం వచ్చింది” అంటున్నారు.

ఇది ప్రాచీనమైనది. దీనిని
పునః "అనామ" పేరుతో పిలువబడును.

విజయవాడ నుండి వెళ్ళిన రోడ్డు
చెట్లను కట్టించి, అందుకు అవసరమైన
యంత్రాలను, పనులను చేయించి" అని అక్రి

గారు అవినీతిని తగ్గించుట కొరకు పనిచేయుచు
 "విముక్తి కింద" అను పుస్తకమును
 లేదు. : దీని కు దాని సంకల్పము లున్నవి

తాగైతే ఈ వ్యాధి వ్యాపించి అవ
సరం వచ్చినా మును సరిపెట్టిందే
కదా! అలా మునునెట్టి మును.

“అయ్యో - నేనా వేమున్నది”
అన్నది అచార్యునిది.
“అయ్యో నే నున్నాను” అన్నది

అందుచేతనే "వైద్యరత్నావళి" అనునది
అందుచేతనే "వైద్యరత్నావళి" అనునది

...

శ్రీ గౌరీ విమలవర్ణామృతము

అధ్యక్షులలో ప్రస్తుతావతారానికి
తరువాత జరిగినవలెగా అధిగి తెలుసు

గారి "చాక పిడిగా, ఎంతవని చేగవు."

నామ. అప్పుడును వివిధగాను ఉద్భా
వించినవి. వీరిని క్రింది వ్రాసిన
విధమునగా వర్గీకరించినది.

సమమకా అన్నాడు రాయశాసన
చరిత్రమృకు దొక్కిందే కూరి
నాకుని రామలింగడు నేయి వరహా

అంతే యింట్లో చేరుకున్నారు.

చందమామ పుస్తకం

(సాహిత్యం)

అక్షరములు

అక్షరము :

1. నీది నీదిని తెలుసు.
  6. పెద్ద చెమ్మ.
  7. బిడ్డ, పిల్లలు, వ. వ. ....
  9. ఎంతో, ఎంతోగా కావాలి.
  10. చూపు పత్రాత్ దీన్ని పూలు.
  12. ఇది తెలుసుకుంటే తెలుసు.
- సామెత.

13. కూడ నిది.
15. నూరుగురు.
16. కొండపాతి మిసిసి.
18. తెల్లని క్రవపదార్థము.

నిలువు :

2. అలంకారము.
3. అలకాదు.
4. ఇదిపోతే కరువు.
5. ఈ కథ మీది చలనచిత్రం.
7. విశేషము.
8. కన్నులు తెలుసు.
11. కన్ను పు.
14. ఏ పదార్థం ఇది ఉంది.
16. నీయం అనుభవము.
17. నివాసము.

మూలము లిందును
మూలము లొకనామమును

శ్రీ లక్ష్మీ నామము
మూలము

మూలమును

మూలమును

శ్రీ లక్ష్మీ నామము మూలము మూలము మూలము

శ్రీ లక్ష్మీ నామము మూలము మూలము మూలము

శ్రీ లక్ష్మీ నామము

శ్రీ లక్ష్మీ నామము

శ్రీ లక్ష్మీ నామము

శ్రీ లక్ష్మీ నామము

శ్రీ లక్ష్మీ నామము

శ్రీ లక్ష్మీ నామము

శ్రీ లక్ష్మీ నామము

బాలోద్ధానవనము

మద్రాసు నట్టణంలో తెలుగుపిల్లలకు ఉగిన విద్యాలయం ఉండేదికాదు. ఈకారణ తీర్పుటానికి శ్రీ వి. ఎన్. శర్మగారు, వారి సతీమణియూ కలిసి 1937 లో "బాలోద్ధానవనము" (Children's Garden School) స్థాపించి అధునిక బోధనాపద్ధతులపై సాగిస్తూవచ్చారు. 7 గురు పిల్లలతో ప్రారంభమైన ఈ పాఠశాలలో ఈనాడు 580 మంది పిల్లలున్నారు. ఈపిల్లలు ఆంధ్రదేశంలోని అన్ని ప్రాంతాలకూ చెందినవారు.

"బాలోద్ధానవనము" ఇంతగా పెరిగివచ్చుటకీన్ని అసంఖ్యాకులైన బాల బాలికలు ఇందులోచేరే అవకాశంలేక నిలిచిపోవటం జరుగుతున్నది. కారణమేమంటే ఈపాఠశాలకు స్వంతభవనంలేదు. విశాలమైన స్వంతభవనం ఉన్నవశంతో ఈపాఠశాలవల్ల లాభంపొందగల బాలబాలికలు ఎందరైనాఉన్నారు. ఈవిషయం గుర్తించి మద్రాసులోనూ తదితరప్రాంతాలా ఉన్న దవటలు భవనవిరూపానికిగాను శక్తివంతపరచుకొని విలాసిస్తున్నారు.

"చందమామ" దినము దాదాపు అసంఖ్యాకులైన పిల్లల తల్లిదండ్రులకు ఇటువంటి పాఠశాలయొక్క ప్రయోజనం ముఖంగా బోధపడగలదు. కనుక వారందరూ బాలోద్ధానవన భవనవిరూపానికి యదాశక్తి విరాళాలు వంపప్రార్థన. మారు రూపాయలకు పైనిగల మొత్తములు వంపినవారిపేర్లు "చందమామ" లో ప్రకటిస్తాము.

చందాలు ఈక్రింది చిరునామాకు పంపాలి.

58-43 ఎత్తర్లు ఎలియట్ రోడ్డు,
పైలాహురు, మదరాసు.

వి. ఎన్. శర్మ, వి. హెచ్. డి.
బాలోద్ధానవనము,
(Children's Garden School.)

చందమామ

చందమామ ప్రత్యేక కథలసంచిక, త్రివర్ణ చిత్రాలూ,
వింత వింత కథలూ, కాఝానులూ కలిగి ఎంతో ఆకర్ష
ణీయంగా "సంక్రాంతి"కి జనవరీలో వెలువడుతుంది.

కాపీ 1-కి రూ. 1-4-0

మీ కాపీ కొరకు జాగ్రత్తపడండి.

చందాదారులకు ఉచితము.

అంధజ్యోతి

దీపావళి సంచిక

అంధజ్యోతి నవంబరు సంచిక దీపావళి ప్రత్యేకసంచికగా
వెలువడుతుంది. రెట్టింపు పేజీలతో, త్రివర్ణ చిత్రాలతో, అనేక
సాధారణ చిత్రాలతో, ప్రత్యేక కథలతో, వ్యాసాలతో సర్వాలంకార
సమన్వితంగా నవంబరు 5వ తేదీన వెలువడుతుంది.

వెల రూపాయి

అంధజ్యోతి కార్యాలయం
37 అచారప్ప నవిధి - మద్రాసు 1

Chandamama Nov. '47

Photo by Moorthy Vasan

నీపావళి వేడుకలు

చందమామ

చిత్రములు

పందేమాతరమ్....

సుమంగళి.....

దేవత.....

భక్త పోతున.....

స్వర్ణము.....

బాగీ వేమన.....

ప్రజాదరణ పొందిన ఉత్తమ చిత్రములు